

JALGRATTURI KOOLITUSE TÖÖPLAAN (sh teooria- ja sõidueksam)

Tundide arv: 21 ak t (koos eksamitega)

Tund	Teema	Tegevused/ märkused	Õpiväljundid
1. päev 2 ak h	<p>Sissejuhatav tund on kursuse tutvustus. Natuke rääkida endast, reeglid tunnis. Mis neid ootab kursusel ees. Lastele kes pole veel toonud vanema nõusolekut või fotot selgitada selle olulisust (kui pole vanema nõusoleku ja värvifotot mõõdus 3x4cm siis ei saa nad juhilube) Vajadusel jagada lapsevanema nõusoleku blankette. Jagada õppematerjale (jalgratturi tööraamat, kokkuleppel kooliga). Rõhutada, et iga kord kui tuleb rattatundi siis peavad kaasas olema kõik õppematerjalid. Kodune ülesanne: õppida tööraamatus LK 4-23 lugeda ja täita. Jalgratturi tööraamatu alusel vaadata ratas ja kiiver kodus üle, et kas on korras ja vastavad nõuetele. Liugeda tööraamatus ptk 18.</p> <p><u>Liikluskeskkond</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Liikluses suhtlemine (pilkkontakt). • Liiklusviisakus ja üksteisega arvestamine. • Keskkonnasõbralik liiklemine. <p>Enda nähtavaks tegemine ja sõit pimedal ajal</p>	<p>Jalgratturi tööraamat lk 1- 4 liikluskeskkond, suhtlemine ja ohutum koolitee (ptk 1)</p> <p>Jalgratturi tööraamat lk 74- 75 (ptk 16)</p> <p>Jalgratturi tööraamatu peatükkide harjutused: “Liikluskeskkond”</p> <p>“Enda nähtavaks tegemine ja sõit pimedal ajal”</p> <p>Jalgratturi õppevideo: enda nähtavaks tegemine</p> <p>Lisa õppematerjal: Jalgratta ja kiivri kontrollkaart. Minikiiver</p> <p>Teemat kinnistavad töölehed SIIN <u>Kodus</u>: vaatle enda koduümbrust ja teekonda koolini. Mõtle, millised ohtlikud olukorrad võivad tekkida jalakäijana ja/või jalgratturina liigeldes. Kokkuvõtte järgmises teooriatunnis.</p> <p>Päeva lõpus jagada laiali QR-koodid</p> <ul style="list-style-type: none"> * õige kiivri kasutus * mõisted * näidis eksami sõit <p>NB! Järgmisse tunnis ratas kaasa.</p>	<p><i>Õpilane väärtustab viisakust liikluskeskkonnas (teiste liiklejatega arvestamine jalakäijana, liikluse „tere“ - pilkkontakt ja tänamine).</i></p> <p><i>Õpilane oskab end nii jalakäija kui jalgratturina nii päeval kui ka pimedal ajal nähtavaks teha ning mõistab ohtusid.</i></p>
2. päev 1 ak h	<p>1. Sõidutund</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jalgratta tehnilise korrasoleku kontroll. • Kiivrite kontroll, reguleerimine. • Sõidu harjutamine õppeväljakul. <p>Pidurdusharjutused ja sujuv käiguvahetus.</p>	<p>Vahendid: tehniliselt korras jalgratas, varukiiver, koonused, kriit, švammid, vahendid enda nähtavaks tegemiseks.</p> <p><u>Praktika:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - sirge sõidujoone hoidmine ja käikude sujuva vahetamise (ka pikivahe) harjutamine. - pidurduskatsed enne mängu - jalgratta sõiduuskusi arendavad mängud: „Aeglussõit“, „Takistusrada/ täpsusrada“. <p>Kui jõuab, siis ka „Heeringas, heeringas 1,2,3“ ja „Kõrvalepõige“.</p>	<p><i>Õpilane teab, millised on liiklemiseks korras jalgrattale esitatavad nõuded.</i></p> <p><i>Õpilane teab nimetada hea kiivri omadusi ja õiget kandmisviisi.</i></p> <p><i>Õpilane oskab oma kiivrit hoida kukkumise eest ja hoiustab seda kohas, kus seda liigne päike ei kahjusta.</i></p>

<p>2 ak h</p>	<p><u>Mõisted</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Liiklejatega seotud mõisted. • Sõidukitega seotud mõisted. • Teedega seotud mõisted. • Liikluskorraldusvahenditega seotud mõisted. • Tee ületamisega seotud mõisted. <p>Liiklusreeglitega seotud mõisted.</p> <p><u>Jalgratturi märguanded</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Parem- ja vasakuunamärguanded. <p>Takistusest ümberpõige.</p> <p><u>Asukoht teel ja jalakäijatega arvestamine</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Jalakäija asukoht teel. • Jalgratturi asukoht teel. • Asukoht teel pöörde ajal. • Asukoht teel pöörde ajal ühesuunalise tee lõppedes. • Teiste liiklejatega arvestamine. • Jalakäijatele tee andmine. <p>Sõiduauto ja veoauto pimenurk.</p>	<p>„<u>Jalgratturi tööraamat</u>“ lk 5-13 ja 17-23(ptk 2, 4, 5)</p> <p>Jalgratturi tööraamatu peatükkide harjutused: “Mõisted”. “Jalgratturi märguanded” “Asukoht teel ja jalakäijatega arvestamine”</p> <p>Mõisted veebilehel: https://www.liikluskasvatus.ee/et/lapsele-ja-noorele/1/jalgrattur/liiklusreeglid/pohimoisted</p> <p>Päeva lõpus jagada laiali QR-koodid * jalgratturi märguanded * asukoht teel</p>	<p><i>Õpilane teab ja oskab oma sõnadega selgitada liiklusega seotud põhimõisteid:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>liiklejad;</i> ▪ <i>sõidukid;</i> ▪ <i>teed;</i> ▪ <i>liikluskorraldusvahendid;</i> ▪ <i>tee ületamine;</i> ▪ <i>üldised liiklusreeglid</i> <p><i>Õpilane teab, et sõiduteel peab juht näitama suuna- ja peatumismärguandeid.</i></p> <p><i>Õpilane teab, et sõiduteel peab juht näitama suuna- ja peatumismärguandeid.</i></p> <p><i>Õpilane teab, kuidas ratturina erinevatel teedel (või teeosadel) sõites õigesti paikneda ning teiste ratturite ja jalakäijatega arvestavalt liigelda.</i></p> <p><i>Õpilane mõistab ohutu piki- ja külgsuuna hoidmise olulisust.</i></p> <p><i>Õpilane teab, erinevate sõidukite pimenurkade ohust.</i></p>
---------------	---	--	--

<p>3. päev</p> <p>2 ak h</p>	<p>2. - 3. sõidutund Sõidu harjutamine platsil (3 ak t):</p> <ul style="list-style-type: none"> • kordame rattakontrolli, pidurdusharjutusi, suunamärguannete andmine ja ühe käega sõitmine, pikivahe hoidmine platsil, erinevad teekatted (kruus, muru, pinnastee). • sõiduvilumuse harjutamine, jalgrattamängud: kordame 1. sõidutunnis mängitud ja lisaks „Plaksumäng“, võimalusel „Ajalehepoiss“ (vt vahendeid). Lisaks õpperada, mis imiteerib reaalsel liiklust (vahendite olemasolul). 	<p>Jalgratta korrasoleku ja rattakiivri kontroll (ptk 3, kiivri valem 2V1).</p> <p>Jalgrattamängud.</p> <p>Jalgratturi õppevideo: sõitmine jalgratta- ja jalgteel Jalgratturi õppevideo: sõidu harjutamine platsil</p>	<p><i>Õpilane oskab oma sõidukit vilumult valitseda sh ettenägelikult ja täpselt pidurdada ning peatuda, kindlal sõidujoonel püsida, õigesti märguandeid anda, säilitada tasakaal erinevatel kiirustel ja teeoludes, sujuvalt pööreid sooritada ja teiste õpilastega arvestavalt platsil liigelda.</i></p>
<p>1 ak h</p>	<p><u>Tee ületamine</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tee ületamine kõnniteel liikudes. • Tee ületamine jalgratta- ja jalgteel liikudes. • Tee ületamine reguleerimata ülekäigurajal. • Tee ületamine fooriga ülekäigurajal. • Tee ületus ja alarmsõidukile tee andmine. • Sõidutee ületamine ülekäigukoha kaudu. • Raudtee ületamine. 	<p>Jalgratturi tööraamat lk 31-36 (ptk 6) Erinevad olukorrad teeületustest (fotod tööraamatust või ise tehtud fotod kooli lähedal asuvatest laste igapäeva koolitee situatsioonidest).</p> <p>Jalgratturi tööraamatu peatükkide harjutused: 6. “Tee ületamine” harjutused.</p>	<p><i>Õpilane teab erinevate teeületuse kohtade puhul kehtivaid jalakäijate ja juhtide liiklusreegleid sh alarmsõidukitele teeandmise kohustust.</i></p> <p><i>Õpilane teab, et „Rong on alati peateel“ ja rongil on jalakäijate ja juhtide ees alati eesõigus.</i></p>

<p>4. päev</p> <p>1 ak h</p>	<p>4. sõidutund</p> <p>Kolme sõidueksami I järgu platsiharjutuse harjutamine (vt ptk 18).</p>	<p>Jalgratta korrasoleku ja rattakiivri kontroll (ptk 3, kiivri valem 2V1).</p> <p>Jalgrattamängud.</p> <p>Päeva lõpus jagada laiali QR-koodid * näidis eksami sõit</p>	<p><i>Õpilane oskab oma sõidukit vilunult valitseda sh ettenägelikult ja täpselt pidurdada ning peatuda, kindlal sõidujoonel püsida, õigesti märguandeid anda, säilitada tasakaal erinevatel kiirustel ja teeoludes, sujuvalt pööreid sooritada ja teiste õpilastega arvestavalt platsil liigelda.</i></p>
<p>2 ak h</p>	<p><u>Ühissõidukitega arvestamine</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ● Peatuses jalakäijatega arvestamine. ● Ühissõidukitele tee andmine. ● Ühissõidukirajal liiklemine. <p><u>Sõidueesõigus</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ● Vasakpöörde reegel. ● Parempöörde reegel. ● Sõidueesõigus õuealalt või parklast välja sõites. 	<p>Jalgratturi tööraamat lk 30-36 (ptk 6, 7)</p> <p>Jalgratturi tööraamatu peatükkide harjutused: 6. - 8. harjutused “Tee ületamine” “Ühissõidukitega arvestamine” “Sõidueesõigus”</p> <p>Erinevad olukorrad teeületustest (fotod tööraamatust või ise tehtud fotod kooli lähedal asuvatest laste igapäeva koolitee situatsioonidest).</p> <p>Virtuaaltuur: https://liiklusohutus.agamina.ee/</p> <p>Päeva lõpus jagada laiali QR-koodid * sõidutee ületamine ülekäigukoha või ülekäiguraja kaudu * teeandmise kohustus</p>	<p><i>Õpilane teab erinevate teeületuse kohtade puhul kehtivaid jalakäijate ja juhtide liiklusreegleid sh alarmsõidukitele teeandmise kohustust.</i></p> <p><i>Õpilane teab, et „Rong on alati peateel“ ja rongil on jalakäijate ja juhtide ees alati eesõigus.</i></p> <p><i>Õpilane teab, et asulas peab andma teed peatusest väljuvale ühissõidukijuhile ja oskab ühissõidukipeatustes jalakäijatega arvestada ning tunneb ühissõidukirajal liiklemise põhilisi reegleid.</i></p> <p><i>Õpilane oskab oma sõnadega selgitada sõidueesõiguse mõistet ja tuua näiteid erinevate situatsioonide kohta sh eesõigus pöörete korral.</i></p>

<p>5. päev 1 ak h</p>	<p>5. sõidutund Sõidu harjutamine liikluses (2 ak t)</p> <ul style="list-style-type: none"> 5. Grupis (max 5 last ja 2 saatjat) sõidu alustamine, liiklemine õueala teedel ja kõnni- või kergliiklusteedel: pikivahe hoidmine, õigeaegne märguande andmine, paiknemine teel, kiiruse valik jalakäija läheduses, ohutum teeületus, parempöörded, sõidu lõpetamine, parkimine (ka ratta lukustamine). 	<p>Lepitakse kokku grupis liikumise reeglid, märguanded ja tegutsemine võimaliku kukkumise korral. Sõidu harjutamine liikluses: lubatud max 5 õpilast grupis ja vähemalt 2 saatjat.</p> <p>Jalgratturi õppevideo: sõitmine väikese liiklussagedusega teel</p> <p>Liikluses läbiviidavates tundides on kõikidel grupis liikujatel helkurvestid kohustuslikud.</p> <p>5. tund marsruut on parempöõretega (väldime tee paremast äärest väljasõitu).</p>	<p><i>Õpilane oskab liikuda grupis ja hoida tähelepanu liikluses (kõik suunad), teel õigesti paikneda, oludele sobivat sõidukiirust valida, anda õigeid ja õigeaegseid märguandeid, järgida eesõigust ristmikel ja erinevatel teeületuskohtades (sh reguleerija ja liikluskorraldusvahendite järgimine), arvestada jalakäijatega ja tagada nende ohutus, sooritada pöörded ilma vastassuunda sõitmata, valida ohutum teekond sh teeületus ja võimalusel vältida vasak- või tagasipööret, õigeaegselt aeglustada peatumiseks ning ohutult sõidukit parkida.</i></p>
<p>2 ak h</p>	<p><u>Liiklusmärgid</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Liiklusmärkide keel- värvus, kuju ja piltkujutis. Liiklusmärkide rühmad ja nende põhitunnused. Liiklusmärkide mäng (värvus, kuju, piktogramm). <p><u>Foorid</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Fooride tähendused. Erinevad olukorrad fooriga ristmikel. <p><u>Parema käe reegel</u></p> <p>Parema käe reegel parklas või õuealal.</p>	<p>Jalgratturi tööraamat lk 35-57(ptk 9. – 11.)</p> <p>Jalgratturi tööraamatu peatükkide harjutused: “Liiklusmärgid” “Foorid” “Parema käe reegel”</p> <p>Video “Märka märki!”: https://www.liikluskasvatus.ee/et/lapsele-ja-noorele/3/videod Õppemäng „Tunne liiklusmärke“, liiklusmärkide kordamine! Õppemäng „Liiklusmärkide komplekt“.</p> <p>Päeva lõpus jagada laiali QR-koodid * liiklusmärgid * juhi kohustused jalakäijate ohutuse tagamisel</p>	<p><i>Õpilane teab ja oskab oma sõnadega selgitada põhilisi kuue liiklusmärkide rühma märkide tähendusi. Õpilane teab valgusfoori värvide tähendusi ja oskab oma sõnadega selgitada erinevate fooride tähendusi. Õpilane teab, kuidas jalakäijad ja juhid reguleeritud ristmikul fooride järgi liiklema peavad. Õpilane teab parema käe reeglit ja kuidas liigelda ringristmikul.</i></p>

<p>6. päev 3 ak h</p>	<p><u>Vasak- või tagasipööre ja ümberpöige</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Teeületus ja vasakpöörde vältimine tiheda liiklusega teedel. • Vasak- või tagasipööre tiheda liiklusega ristmikul. • Vasak- ja tagasipööret reguleerivad liiklusmärgid. • Sõidurajad ja suunad. • Tagasipöördekoht. • Ümberpöige. <p><u>Reguleerija märguanded.</u></p> <p>Ohtlikud olukorrad jalgratturi jaoks.</p> <p><u>Teekattemärgised.</u></p> <p>- kergliiklusteedega seotud märgised; sõiduteega seotud märgised;</p> <p><u>Sõitmine asulas ja asulavälisel teel.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Osutusmärgid asulas ja asulavälisel teel. • Asulas sõitmine. • Asulavälisel teel sõitmine. <p>Peatumine ja parkimine asulas ja asulavälisel teel.</p>	<p><u>Jalgratturi tööraamat</u> lk 58- 73 (ptk 12, - 15.)</p> <p>Jalgratturi tööraamatu peatükkide harjutused: “Vasak- või tagasipööre ja ümberpöige”. ”Reguleerija märguanded” “Teekattemärgised” “Ohtlikud olukorrad jalgratturi jaoks” “Sõitmine asulas ja asulavälisel teel”</p> <p><u>Jalgratturi tööraamat</u> lk 76-79 (ptk 17)</p> <p>Jalgratturi tööraamatu peatükkide harjutused: “Ohtlikud olukorrad jalgratturi jaoks”</p> <p>Õppemäng <u>Tunne liiklusmärke</u>, teekattemärgiste ja liiklusmärkide kordamine!</p> <p>Jalgratturi õppevideo: ohud</p>	<p><i>Õpilane teab vasak- ja tagasipöörde reegleid ja märke.</i></p> <p><i>Õpilane teab, et sõiduteel tagasi-või vasakpöörde sooritamine ohtlik, oskab selgitada „miks“ on ohutum neid manöövreid vältida. Õpilane teab, kes on reguleerija, miks ta on vajalik ning tunneb reguleerija märguandeid.</i></p> <p><i>Õpilane teab ja tunneb ära ohtlikud olukorrad liikluses ja oskab võimalikke ohuolukordi ette näha ning vältida. Õpilane tunneb teekattemärgiseid ning oskab nende tähendust oma sõnadega selgitada. Õpilane teab asulas ja asulavälisel teel liiklemise erisusi.</i></p>
---------------------------	---	--	---

7. päev 2 ak h	<u>Õpitud teemade kohta liiklustestide lahendamine.</u>	Testid lastele paber kandjal tellimiseks SIIN . Õpilastele kodus harjutamiseks või klassi koos testid: https://www.liikluskasvatus.ee/et/lapsele-ja-noorele/3/testid	<i>Õpilane kasutab õpitud teadmisi enesekontrolliks ja kinnistab õpitud teooriat.</i>
1 ak h	6. sõidutund Grupis (max 5 last ja 2 saatjat) liiklemine madala liiklussagedusega teedel. Eesõigus ristmiku ületamisel ja õige asukoht teel pöörde ajal, õige kiiruse valik erinevates oludes, vasakpöörde ja ümberpõike harjutamine sh miks on ohutum neid manöövreid vältida. Ohutuma teekonna valik.	Lepitakse kokku grupis liikumise reeglid, märguanded ja tegutsemine võimaliku kukkumise korral. Sõidu harjutamine liikluses: lubatud max 5 õpilast grupis ja vähemalt 2 saatjat. Jalgratturi õppevideo: sõitmine väikese liiklussagedusega teel Liikluses läbiviidavates tundides on kõikidel grupis liikujatel helkurvestid kohustuslikud. 6. tund sisaldab ka ristmikel liiklemist ning vasakpöördeid. Keskendutakse eesõigusele ja asukohale teel manöövrite ajal (ei õpilane ei satuks pöörde lõpus vastassuunavööndisse).	<i>Õpilane oskab liikuda grupis ja hoida tähelepanu liikluses (kõik suunad), teel õigesti paikneda, oludele sobivat sõidukiirust valida, anda õigeid ja õigeaegseid märguandeid, järgida eesõigust ristmikel ja erinevatel teeületuskohtades (sh reguleerija ja liikluskorraldusvahendite järgimine), arvestada jalakäijatega ja tagada nende ohutus, sooritada pöördeid ilma vastassuunda sõitmata, valida ohutum teekond sh teeületus ja võimalusel vältida vasak- või tagasipööret, õigeaegselt aeglustada peatumiseks ning ohutult sõidukit parkida.</i>

8. päev 1 ak h	<u>Jalgratturi teooriaeksam</u>	<i>Aeg: kuni 30 min. Positiivne tulemus - 15st küsimusest peab korrektselt vastama vähemalt 13le.</i> Testid tellida <u>SIIT</u>. 10 testi komplektis.	<i>Õpilane sooritab jalgratturi teooriaeksami positiivsele tulemusele.</i>
9. päev 1 ak h	<u>Jalgratturi sõidueksam</u> I järk: sõidueksam platsil (koridor, slaalom, kaheksa – järjekord ei ole määratud). Vt <u>määruse</u> lisa 2. II järk: Sõidueksam lii kluses või imiteeritud lii klusega väljakul. Vt <u>määruse</u> lisa 2.	I järk: õpilane paneb pähe kiivri ning vajadusel reguleerib, seejärel viib iseseisvalt läbi jalgratta kontrolli (pidurite kontroll, helkurid, tuled, kell töökorras). Õpilasel on platsiharjutuste läbimiseks aega kuni 10 min. Lubatud on 2 katset. II järk: Pärast I järgu läbimist lubatakse II järku. 15-25 min lapse kohta imiteeritud lii klusega platsil või sõit madala lii klusega teedel.	<i>Õpilane sooritab sõidueksami I ja II järgu, talle antakse eksamikomisjoni otsusega jalgratta juhtimisõigus ning väljastatakse jalgrattajuhiluba.</i>

PS! Tööplaani ei ole arvestatud lisa tunde teooria ja sõidu korduseksameid. Vajadusel lisada.

Jalgratturi eksamiks ettevalmistava koolituse maht lapse kohta kokku 20 tundi: teooria 14 ak h, sõiduõpe 6 ak h.

Eksamiks lapse kohta kokku 2 tundi : jalgratturi teooriaeksam 1 ak h ja sõidueksami kaks järku 1 ak h.

PS! Koolitajal või kuluda sõidutundide ja sõidueksamite läbiviimiseks kordades enam aega, kuna see oleneb koolituse/eksamil osalevate laste arvust.

Õigusaktid:

[Jalgratturi ja pisimopeedijuhi eksamineerimise, jalgratta juhtimisõiguse andmise ning juhiloa väljastamise kord, jalgratturi juhiloa vorm ning nõuded jalgratturi kvalifikatsioonile](#)

[Liiklusseadus](#); [Liiklusmärkide ja teemärgiste tähendused ning nõuded fooridele](#)